

De redactieruimte van Tijdsein in het muziekpaviljoen van de NOS. v.l.n.r. hoofdredacteur Ad de Boer, regisseuse Ida van Wagtenonk, verslaggever/redacteur Hans Le Poole en eindredacteur Leendert de Jong.

Kwart over twee, in de VARA-studio een stevige discussie "in het Journalistenforum" (v.l.n.r.): Paul Hollaar (NCRV), Catherine Keil (AVRO), gespreksleider Nico Hammelburg (NOS), Ad de Boer en Piet v.d. Ende (VARA).

trappen op en dan dienen zich een hele rij zolderkamertjes aan waarin ook de Tijdsein-redactie is ondergebracht. Een deel van het team is al aanwezig en doet zich rond een zeskantige tafel tegevoerd aan kranten en koffie. Aan de muur een natuurposter met de tekst „Uw Woord is een lamp voor mijn voet en een licht op mijn pad”.

Als iedereen er zo'n beetje is, start Leendert de Jong de redactievergadering. Bijeenkomsten en persconferenties van die dag worden op hun nieuwswaarde beoordeeld en berichten uit de ochtendbladen afgewogen. Nemen we die mensen van dat gekke actiecomité of hebben we daar al genoeg aandacht aan besteed? Doen we wat aan de opmerkingen van staatssecretaris De Graaf over het aantal werklozen? Een ziekenhuisdirecteur ontslagen vanwege zijn pro-life-standpunt: daar moeten we diverse mensen over aan het praten zien te krijgen. Laten we de deflatie maar niet nemen, dat is een vorige keer niet zo goed overgekomen. Correspondent Joop Meyers zal zich vanuit Israël melden met een item over het bezoek van de paus aan een synagoge. Waar laten we Aad Kamsteeg commentaar op leveren: Frankrijk?, de redevoor van president Reagan?, de rubriek 'Localiteiten' zal gewijd zijn aan de gemeenteraadsverkiezingen in Rotterdam.

Als discussie-onderwerp voor het tweede uur Tijdsein wordt het al dan niet opheffen van de maximumsnelheid van 100 km per uur gekozen, maar dan wel na de constatering dat alle Tijdsein-verslaggevers wat dit aangaat boter op hun hoofd hebben. Het vinden van een stelling waarop de luisteraars mogen reageren, kost meer moeite. De tarieven van het openbaar vervoer? Dat wordt afgekeurd, omdat het te moeilijk is. Iets in de verkiezings sfeer? Daar valt om zes uur nog amper iets over te zeggen. De commerciële televisie dan maar? „Ach, dat interesseert de mensen toch geen hout?” meent Ad de Boer. De beslissing over de reactietelefoon wordt naar een later tijdstip verschoven. Terwijl Leendert zich verder met de regeling van werkzaamheden bezighoudt, krijgt Ad de onderwerpen voor het Journalistenforum voor die middag door en probeert hij zich voor te bereiden op het vijf minu-

ten-praatje dat hij om half één bij Jan van den Bosch moet houden. Maar dat valt niet mee. Een tiental Tijdsein-medewerkers loopt in en uit. Henk Kamsteeg van Visie komt even langs met het anti-euthanasieboekje van de criminoloog prof. Dessaur, één van diens medewerkers vraagt of Ad 'even' een lang artikel voor Visie wil doorlezen en een roomse mevrouw uit Nijkerk belt met de mededeling dat zij op De Boer zal stemmen, maar: is hij wel tegen de plaatsing van kruisraketten? Als Karel Verburg vanwege zijn verjaardag met een doos gebak binnenkomt, wordt het helemaal rumoerig. „Jongens, hou allemaal even je mond!” Het hoofd informatieve programma's stopt de vingers in zijn oren.

Rampstomp

Op de gang ontstaat een discussie over de muziekkeus van de EO. Een woord dringt duidelijk tot de redactiekamer door: „Wereldgeloofkracht”. Een kwartier later komt hetzelfde onderwerp in de vorm van een klacht op het bureau van Ad de

Zelfs voor een doorgewinterd radioman is het niet eenvoudig om de zenders te vinden. Maar na enige tijd op het bureau te hebben doorgebracht, wist Tijdsein-baas De Boer toch zijn eigen actualiteitenrubriek aan de radio te ontzetselen...

Boer terecht. „Ja, de muziekkeus. Daar zijn bij ons intern forse discussies over,” zegt hij later die dag. „Nem nu wat wij op radio 3 doen. Het blijven natuurlijk jongerenprogramma's, dus hoeven ze daar geen muziek te draaien die ouderen mooi vinden. Er zit muziek tussen die ik niet kan waarderen. Maar dat is geen maatstaf. De doorslag moet geven of de muziek voldoet aan bijbelse normen. Filippenzen hè? Al wat waar, al wat waardig, al wat rechtvaardig is - daar vind je toch ook een norm waar muziek aan moet voldoen. Alleen: hoe concreetiseer je dat? Je wilt voorkomen dat jongeren zeggen: wat een sullig programma, daar luister ik niet meer naar. Maar onze muziek mag hen ook geen gemakkelijke overstap naar Veronica geven. Daar moet je heel voorzichtig mee zijn en er zijn signalen dat het de laatste tijd bij ons op radio 3 qua decibellen en dreun nog delijk de pan uitrees. Het werd te veel rampstomp.” Het is inmiddels twaalf uur geweest. Tijd om naar het muziekpaviljoen van de NOS te rijden, waar Jan van den Bosch het EO-jongerenprogramma 'Ronduit op 3' presenteert. Er draait een rustig muziekje als we binnenkomen.

Onder een song van Diana Ross wordt snel even besproken welke vragen Jan aan Ad zal stellen: Als jij iets over de buitenlanders vraagt, kan ik nog wat roepen over het CDA en de moslims”. Het draait die dag om de gemeenteraadsverkiezingen. Jongeren hebben in de loop van de ochtend kunnen reageren op enkele stellingen over dit onderwerp. Er blijken veel boze telefoontjes te zijn binnengekomen over het 'mixturen' van geloof en politiek. In een korte impressie vanuit een stembureau zegt een jeugdige kiezer op een uiterst linkse partij te hebben gestemd, omdat die tegen plaatsing van kruisraketten is. Als Ad direct daarna mag losbranden, maakt hij korte metten met deze argumentatie: „Onzin. Kernwapens hebben niets met gemeentepolitiek te maken.” Dan probeert hij in twee minuten uit te leggen waarom geloof en politiek zoveel met elkaar te maken hebben, maar waarom het toch fout is als de kerk zelf politiek gaat bedrijven. Er blijft warempeel ook nog tijd over om wat te 'roepen' over de oneerlijke manier waarop CDA en PvdA buitenlandse kiezers binnenhalen. „Het was weer recht voor zijn raap,” concludeert Jan van den Bosch. En dan maar hopen dat ook deze vijf minuten aan hun doel beantwoord hebben, namelijk op deze toezender met zijn hoge luisterdichtheid toch wat zinnige informatie kwijt te kunnen.

Vonken

We spoeden ons naar een andere vleugel van het muziekpaviljoen. Vlak bij studio VI, waar Tijdsein aan het eind van de middag vorm zal moeten krijgen, heeft de Evan-

Het middagmaal. Vanwege 'de lijn' die week alleen maar een appeltje

gelische Omroep een eigen werkruimte. Daar duikt Ad de Boer een uurtje in een stapel knipsels om zich voor te bereiden op de drie onderwerpen, die ruim een uur later in het NOS-journalistenforum bediscussieerd zullen worden. Hij is de enige van de huidige deelnemers die van het begin af in dit NOS-programma meedraait en hij vindt het nog steeds 'geweldig leuk'. De luisterdichtheid van het journalistenforum mag dan niet zo groot zijn, het bereikt in ieder geval een breed publiek. „En het is plezierig om je eigen overtuiging in confrontatie met anderen kwijt te kunnen,” meent hij. Over de felheid waarmee dat soms gepaard gaat, merkt hij op: „Ja, ik kan me verschrikkelijk kwaad maken over bepaalde opmerkingen van mijn VARA-collega Karel Roskam. En dat is wederzijds. Maar we hoeven elkaar niet te sparen, vind ik. En het hoort ook wel bij het wezen van de uitzending. Als er kritiek komt, is dat eerder in de trend van: jongens, het was erg tam vandaag - julie waren het wel erg met elkaar eens. Ach, de vonken moeten er een beetje afspringen”.

Veel vonken levert de uitzending van die middag (vanuit de VARA-studio aan de Heuvellaan) niet op. Over de vraag of je de Bhagwan in Nederland zou kunnen toelaten, lopen de meningen niet zover uiteen en de EO-vertegenwoordiger laat zich besliden niet verleiden tot de uitspraak, dat de godsdienstvrijheid in gevaar komt als de overheid sekten aanpakt, die er malafide praktijken op na houden. President Reagans dictaturen-redevoering levert wat meer verschil in inzicht op. Tijdens het laatste onderwerp (de hoge waardering van het publiek voor amusementsprogramma's op tv) schermen Ad en zijn AVRO-collega Catherine Keijl met de ook niet slechte kijkcijfers voor hun eigen actualiteitenrubriek. VARA-man Piet van den Enden verdedigt de 'hoge informatiegraad' van de amusementsprogramma's.

Het is half drie. Ad de Boer schiet weer in zijn oude parka. Paul Hollaar van de NCRV levert plagend kritiek op een onderliggende kleedinglaag: „Joh, ik zag een foto in de krant van een SGP/RPF/GPV-verkiezingsbijeenkomst, en ik vond jou in je broek-met-slobbertrui toch wel een dissonant tussen al die heren in het zwart.” „Ach, het is immers mijn taak om de jonge kiezers te trekken?” is het antwoord. In de auto (weer op weg naar het muziekpaviljoen) geeft hij toe 'een bloedhekel' aan pak en stropdas te hebben en die outfit als het even kan, te vermijden. Ook zondags in de (med. gerf.) kerk draagt hij vaak een trui. „Maar dan wel een keurig nette,” tekent hij daarbij aan.

Tijdsein

Terug in de EO-werkkamer in het muziekpaviljoen gunt hij zich eerst even rust om zijn middagmaal te nuttigen. De maaltijd bestaat 'vanwege de lijn' uit een appel, die hij opdieft uit zijn jaszak. Dan beginnen een aantal voor Ad de Boer, 'vrij' ontspannen uren: van vier tot zeven Tijdsein-radio. „Als ik niet hoef te presenteren, onderga ik dat vrij rustig,” zegt hij. „Als ik wel presenter, ben ik 's avonds compleet af. Maar vandaag doen Tom Herlaar en Hans Le Poole dat. Ik ben op andere manieren bij de uitzending betrokken, neem een deel van Leenderts taak over. Er moet zoveel tegelijk gebeuren - dat zou voor hem al-